

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/608/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213203870
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4213203870.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Olivera Kolenčíka v spore žalobcu: U. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. č. XXX, za účasti Občianskeho združenia „Právne služby spotrebiteľom a vlastníkom bytov“, so sídlom Košice, Park Angelinum 18, zastúpený JUDr. Darinou Solárovou, advokátkou, so sídlom Škultétyho 3, Košice, IČO: 319 436 83, ako osobitného subjektu na strane žalobcu, proti žalovanému: M. W. C., so sídlom kancelárie R. X, G., ako správkyňa majetku úpadcu Rapid Life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 21. marca 2016 č. k. 8C/62/2013-370, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi a osobitnému subjektu vystupujúcemu na jeho strane Občianske združenie „Právne služby spotrebiteľom a vlastníkom bytov“ so sídlom Košice, Park Angelinum 18 voči žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 21.03.2016 č. k. 8C/62/2013-370 pri právnom posúdení podľa § 52 ods. 1, 3 a 4, § 53 ods. 2, 3, 4 a 5, § 53 ods. 1 Obč. zák., v znení od 01.04.2004 do 28.02.2010, § 40 ods. 1, § 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, podľa § 10 ods. 1, a 7 zák. č. 340/2005 Z. z., o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. 2C/2840/2012 zo dňa 19.01.2012 v plnom rozsahu, vrátane výroku o trovách konania.

2. Pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej, tak s poukazom na závery vykonaného dokazovania dospel súd k tomu záveru, že podaný návrh nie je dôvodný. V danom prípade bol žalobcovi doručený napadnutý rozhodcovský rozsudok dňa 04.02.2013, pričom návrh na zrušenie tohto rozhodcovského rozsudku podal žalobca včas, t. j. 26.02.2013.

3. V konaní bolo nepochybne preukázané, že jeho účastníci uzatvorili poistnú zmluvu dňa 29.06.2018 pod č. XXXXXXXXXXXX, v ktorej žalovaný konal v rámci predmetu vlastnej podnikateľskej činnosti a žalobca bol spotrebiteľom. Uvedené znamená, že v danej veci ide o spotrebiteľský vzťah. Na tomto konštatovaní súdu nič nemení ani námietka vznesená žalovaným v tom smere, že žalobca dňa 02.07.2008 (zo strany žalovaného dňa 09.07.2008) uzatvoril so žalovaným zmluvu o sprostredkovaní poistenia č. XXXXX . a že bol dňa 21.07.2008 zapísaný do zoznamu výlučných spotrebiteľov, pretože zmluvu o sprostredkovaní poistenia uzatvoril dňa 02.07.2008, poistnú zmluvu so žalovaným uzatvoril dňa 29.06.2008 a sprostredkovateľskú činnosť mohol začať podľa osvedčenia od 21.07.2008. Prvú faktúru za sprostredkovanie predaja pre žalovaného si žalobca vyúčtoval za mesiac august 2008, pričom jednou

z podmienok uzatvorenia zmluvy o sprostredkovaní poistenia bolo aj to, že žalobca musí uzatvoriť aj zmluvu o poistení, ako podmienku toho, aby sa stal sprostredkovateľom poistenia o sprostredkovateľom zaistenia.

4. V danom prípade nebol dôvod na zamietnutie žaloby ten, ktorý namietal žalovaný, t. j. že žalobca vystupuje ako fyzická osoba, ktorá v čase uzatvárania poistnej zmluvy mal ako živnostník v predmete činnosti uvedené sprostredkovanie uzatvárania poistných zmlúv, pretože takúto živnosť jednak ani vydanú nemal a v čase uzatvorenia poistnej zmluvy so žalovaným nemal ešte žiadny finančný zisk z uzatvorenej zmluvy o sprostredkovaní poistenia. Žalovaný nepreukázal, že v období pred uzatvorením poistnej zmluvy mal žalobca postavenie profesionála v oblasti uzatvárania poistných zmlúv podľa zmluvy o sprostredkovaní zo dňa 02.07.2008, ktorú žalovaný prijal dňa 09.07.2008. Túto otázku už vyriešil súd vyššie a preto sa ňou nemieni ďalej zaoberať.

5. Na margo posúdenia rozhodcovskej doložky obsiahnutej vo Všeobecných poistných podmienkach a osobitných zmluvných dojednaniach v tom smere, či bola táto doložka individuálne dojednaná, súd prvej inštancie odpovedal s poukazom na obsah ust. § 53 ods. 2 Obč. zák., podľa ktorého je individuálne dojednanie vylúčené všade tam, kde spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť ich obsah. Ak sú zmluvné podmienky už vopred napísané na predtlačenom formulári, tak potom je ťažké dospieť k záveru, že by sa mohol meniť obsah týchto podmienok. Dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje dodávateľa (žalovaného) v zmysle § 53 ods. 3 Obč. zák. V danom prípade žalovaný toto dôkazné bremeno neunesol a preto nemožno súhlasiť s jeho názorom prezentovaným v priebehu konania a v tom smere, že takýmto spôsobom sa vlastne zabezpečilo individuálne dojednanie predmetnej rozhodcovskej doložky, čo by znamenalo, že ak ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskom vzťahu, je potrebné túto pri individuálnom dojednaní rešpektovať. Poistná zmluva je v danom prípade v rozpore s ust. § 53 ods. 4 písm. r/ Obč. zák., ktorá sa dotýka neprijateľnosti podmienky v spotrebiteľskej zmluve v podobe riešenia sporov medzi dodávateľom a spotrebiteľom výlučne v rozhodcovskom konaní bod 2 osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007.

6. Pokiaľ ide o časť XVII Všeobecných poistných podmienok, tak súd prvej inštancie túto časť vyhodnotil jednoznačne v neprospech spotrebiteľa, ktorý takéto dojednanie pri uzatváraní zmluvy nijakým spôsobom nemohol ovplyvniť. O platnú doložku by sa jednalo iba v prípade jej individuálneho dojednania, t. j. ak by mal spotrebiteľ možnosť pochopiť celý význam a všetky dôsledky tohto dojednania. Takto dojednaná rozhodcovská doložka prakticky vylučuje všeobecný súd z prejednávania vecí, pretože všetky spory zo zmluvy môžu byť prejednané iba v rozhodcovskom konaní. Takto dojednaná rozhodcovská doložka odníma spotrebiteľovi (v postavení žalobcu o zrušenie rozhodcovského rozsudku) právo v celom rozsahu domáhať sa svojho nároku z o zmluvy na všeobecnom súde.

7. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle zmluvných strán. Vo veci došlo k porušeniu ust. § 40 ods. 1 písm. j/ zákona o rozhodcovskom konaní, pretože pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa a to konkrétne ust. § 53 ods. 4 písm. r/ Obč. zák., ktorý individuálne nedojednanú rozhodcovskú doložku považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

8. Súd prvej inštancie zároveň poukázal aj na rozhodovaciu činnosť NS SR v tejto oblasti (rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/1/2012, sp. zn. 6Cdo/3/2013 z 13.03.2013, 6MCdo/3/2012 zo dňa 16.01.2013).

9. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 151 ods. 3 vtedy platného OSP.

10. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, žiadajúc odvolací súd o zmenu rozsudku OS Komárno č. k. 8C/62/2013-370 tak, že žaloba bude zamietnutá a žalovanému bude priznaný nárok na náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania. Poukázal na rozsudky OS Svidník (4C/152/2013 a 4C/153/2013) s veľmi logickou argumentáciou v tom smere, že oprávneným záujmom žalobcu ako spotrebiteľa predsa nemôže byť jeho účastníctvo v ďalšom súdnom konaní, ktoré by hypoteticky pokračovalo po zrušení rozhodcovského rozsudku. Takisto poukázal na obsah ust. § 243d zák. č. 233/1995 Z. z., podľa ktorého rozhodcovské rozhodnutie, ktoré vzniklo pred 01.01.2015 a ktoré nebolo dané na exekúciu do 31.03.2015 prestáva účastníkov zaväzovať. Na potencionálnom súde žalobcu, t. j. OS Nové Zámky v prípade iniciovaného exekučného konania bolo zistené, že rozhodcovský rozsudok žalobcu nebol daný na exekúciu. Predmetný rozhodcovský rozsudok, ktorý je predmetom tohto

sporu tým, že prestal byť záväzný, prestal byť aj právoplatný, nemajúc žiadne právne účinky k stranám sporu. Ďalej poukázal na rozhodovacia prax iných súdov (OS Bratislava III, OS Nové Zámky, OS Nitra a OS Prievidza), ktoré v svojich rozhodnutiach vychádzajúcich z úplne rovnakého skutkového stavu, ako je v danom prípade, zhodne podané žaloby zamietli. V tomto smere by mal byť dodržaný princíp právnej istoty a predvídateľnosti práva. Ak teda všeobecné súdy aplikujú vnútroštátne normy zamerané na ochranu spotrebiteľa, ktorých východiskom je smernica 93/13/EHS, potom sú povinné interpretovať a aplikovať aj právne normy v súvislostiach a s prihliadnutím na záver tejto smernice v jej 19 odôvodnení, ktoré sa poisťných zmlúv výslovne dotýka. Súdy sú povinné vyhodnotiť, či dotknutá zmluvná podmienka v poisťnej zmluve nepodlieha výnimke uvedenej v 19 odôvodnení smernice 93/13/EHS. Súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní nedodržiaval ust. § 118 ods. 2 vtedy platného OSP. Ohľadne okolností uzatvorenia poisťnej zmluvy súd nevykonával dostatočné dokazovanie a preto je zrejmé, že neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Klient má právo odmietnuť rozhodcovskú doložku uvedenú v bode 4.9.1. do 30 dní odo dňa účinnosti týchto obchodných podmienok alebo do 30 dní od uzatvorenia zmluvného vzťahu s bankou. V prípade nepodpisania týchto osobitných zmluvných dojednaní žalobcov, by rozhodcovská doložka nebola vôbec vznikla. Tým, že žalobca podpísal tieto osobitné zmluvné dojednania vlastne dosvedčuje tú skutočnosť, že o možnosti rozhodcovského konania vedel. Osobitné dojednania môže poisťník prijať alebo neprijať, pričom má dve alternatívy. V danom prípade je dôsledkom individuálnej voľby poisťníka z viacerých alternatív, práve individuálne dojednaná zmluvná podmienka.

11. Žalobca a ani osobitný subjekt vystupujúci na jeho strane sa k podanému odvolaniu žalovaného písomne nevyjadrili.

12. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania zo strany žalovaného v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP rozhodol o predmetnom odvolaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), majúci za preukázané, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

13. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom rozhodnutia jeho účinnosti.

Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 220 ods. 2 veta tretia CSP, súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. V danom prípade posudzujúc dôvodnosť podaného odvolania zo strany žalovaného, odvolací súd dospel k tomu záveru, že odvolaním žalovaného zo dňa 28.04.2016 napadnutý rozsudok OS Komárno zo dňa 21.03.2016 č. k. 8C/62/2013-370 je potrebné, ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. V ďalšom odvolací súd odkazuje na rozsah a predovšetkým obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorým sa stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP).

15. Na potvrdenie správnosti napadnutého rozsudku, odvolací súd poznamenáva, že v danom prípade je predmetom podanej žaloby návrh žalobcu na zrušenie rozhodcovského rozsudku vydaného Arbitrážnym súdom v Košiciach a pod sp. zn. 2C/2840/2012 zo dňa 19.01.2012, ktorý mu bol doručený dňa 04.02.2013. Žaloba v tejto veci bola doručená na OS Komárno dňa 26.02.2013. Právomoc rozhodcovského súdu mala byť založená rozhodcovskou doložkou zakoncipovanou v časti XVII Všeobecných poisťných podmienok, na základe ktorých poisťovňa určila na prejednanie všetkých sporov rozhodcovský súd. Predmetná rozhodcovská doložka, ako súčasť poisťnej zmluvy predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, a ako taká je neplatná. Týmto došlo k porušeniu práv žalobcu ako spotrebiteľa, nakoľko dohodnutie rozhodcovskej doložky nebolo individuálne. V danom prípade sa rozhodcovská doložka stala súčasťou poisťnej zmluvy.

16. Pokiaľ ide o napadnutý prvoinštančný rozsudok, tak tento spĺňa všetky tie kritériá, ktoré pre odôvodnenie rozsudku v sebe zahŕňalo vtedy platné ustanovenie § 157 ods. 2 CSP. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dáva odpoveď na to, čoho sa žalobca a z akých dôvodov domáhal, aké bolo stanovisko žalovaného k podanej žalobe, aké dôkazy súd vykonal, ktoré skutočnosti a akým skutkový stav súd zistil, pod aké hmotnoprávne ustanovenia ho subsumoval, aké právne normy aplikovať a ako ich aj následnej vyložil, čím dochádza zároveň aj k napĺňaniu kritérií určiteľnosti, zrozumiteľnosti a presvedčivosti súdneho rozhodnutia. Napadnutý rozsudok tak nie je možné stavať do pozície jeho nepreskúmateľnosti, pretože v plnom rozsahu rešpektuje právo účastníka (strany sporu) na spravodlivý proces.

17. Na margo námietok prezentovaných žalovaným v jeho odvolaní zo dňa 28.04.2016 odvolací súd poznamenáva, že rozhodcovská doložka v tom rozsahu a obsahu ako bola dojednaná, spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzájomných právach a povinnostiach a to v neprospech žalobcu. Predmetná doložka fakticky vylučuje uplatnenie pravidiel na ochranu spotrebiteľa. Takisto nepripúšťa ani len formálne rozhodovanie sporu pred všeobecným súdom. Rozhodcovská doložka je neplatnou aj s poukazom na ust. § 53 ods. 5 Obč. zák. Z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky, nemohol byť vydaný rozhodcovským súdom ani rozhodcovský rozsudok (rozh. NS SR sp. zn. 3Cdo/122/2011 a sp. zn. 3Cdo/146/2011).

18. Pokiaľ ide o eurokonformný výklad smernice 93/13/EHS, tak v danom prípade boli použité normy slovenského práva s použitím tejto smernice, ako interpretačného pravidla. Z citovaného odôvodnenia smernice, preto nevyplýva vyňatie poisťných zmlúv z vecného rozsahu smernice en bloc a rovnako ani nemožnosť celého posúdenia nekalého charakteru podmienky zakladajúcej aj právomoc rozhodcovského súdu rozhodnúť spor rezultujúci z poisťnej zmluvy.

19. Pokiaľ ide o argumentáciu žalovaného v súvislosti s ust. § 243d ods. 1 zák. č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok, ktorá nadobudla účinnosť od 01.01.2015 v tom smere, že táto novela anuluje právoplatnosť rozhodcovského rozsudku, pričom právne postavenie strán sporu sa obnovilo ku stavu pred vydaním rozhodcovského rozsudku, tak táto neobstojí, pretože zákonodarca normatívnou cestou nepristúpil k zrušeniu rozhodcovských rozsudkov, legislatívna úprava totiž smerovala iba k strane ich záväznosti. Rozsudok potom nie je zrušený a teda neexistuje žiadna zákonná prekážka k tomu, aby v sporovom konaní na základne riadne podanej žaloby súd preskúmaval existenciu zákonných podmienok na vyhlásenie takéhoto rozsudku. K odopretiu spravodlivosti, by došlo práve vtedy, ak by sa súd v prípade riadnej a včas podanej žaloby vecou prestal zaoberať, resp. vôbec nezaoberal. Okrem toho ustanovenie § 243d ods. 1 Exekučného poriadku, počnúc dňom 01.01.2015 neodstránilo medzi stranami sporu tú pochybnosť, či žalovaný má alebo nemá voči žalobcovi pohľadávku rezultujúcu z napadnutého rozhodcovského rozsudku.

20. S prihliadnutím na tieto dôvody, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP s tým, že žalobcovi a osobitnému subjektu vystupujúcemu na jeho strane „Občianske združenie právne služby spotrebiteľom a vlastníkom bytov“, so sídlom v Košiciach, Park Angelinum 18 voči žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko im žiadne odvolacie trovy nevznikli.

22. Odvolací súd zobral na vedomie tú skutočnosť, že uznesením OS Košice sp. zn. 31K/28/2017 zo dňa 23.01.2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 30.01.2018 bol na majetok dlžníka: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Košice, Garbiarska 2, IČO: 31690904 vyhlásený konkurz a za správcu podstaty bola ustanovená JUDr. W. C., so sídlom kancelárie R.F.. Vzhľadom na charakter sporu v tejto prejednávanej veci, odvolací súd nezdieľa ten záver, že vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka (žalovaného) automaticky nastanú účinky § 47 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, t. j. že spor v tejto prejednávanej veci by mal byť zo zákona prerušený, pretože predmet tohto sporu sa priamo nedotýka majetku podliehajúceho konkurzu (konkurznej podstaty).

23. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).